

Zaman, Allah'ın yarattığı nizam üzerine döner

Mahmut Bey: “Nefsinize zulmetmeyin.” Âyetini açıkla mısınız?”

ZAMANIN TASNİFİ

Söz konusu âyetin ilk kısmı şu mealdedir: “Şüphesiz Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü yazısında, Allah katında ayların sayısı on ikidir. Bunlardan dördü haram aylardır. İşte bu, Allah'ın dosdoğru kanunudur. Öyleyse o aylarda kendinize zulmetmeyin.” 1

Âyette ayların sayısının on iki olduğundan bahsederek, bir yılın on iki ay, bir ayın 30 gün, bir haftanın yedi gün, bir günün 24 saat oluşu gibi şu an bildiğimiz zaman dilimlerinin, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığında bu şekilde tasnif edildiğini anlıyoruz.

Dolayısıyla birer zaman sayacından ibaret olan saatler, günler, haftalar, aylar ve yıllar bizzat taraf-ı İlâhîce tanzim edilmiştir. Bu sebeple biz zamanı olduğu gibi kabul etmek ve kullanmak zorundayız. Nasıl havada, suda, güneşte tasarruf yetkimiz yoksa bir yılı 13 aya çıkarmak veya 11 aya indirmek veya diğer zaman dilimleri üzerinde oynamak yetkimiz yoktur. Dünyanın ömrü ve insanın ömrü bu dilimler üzerinden hesaplanmaktadır.

BARIŞI HÂKİM KILMAK

Âyet ayların dördünün haram aylar olduğunu bildiriyor.

Bu aylar: Zilkade, Zilhicce ve Muharrem ayları ile Recep ayıdır. Hazret-i İbrahim'in (as) dininde bu aylar ibadet ayları idi ve bu aylarda savaş yapmak haramdı. Esasen İslâm dininde de bu ayların genelde ibadet ayları olduğunu görüyoruz.

Meselâ, İslâm'ın farz emirlerinden biri olan haccı, bir vacip emir olan kurbanı ve keza buna ek olarak Kurban Bayramı'nı bu aylardan Zilhicce ayında idrak ediyoruz.

İslâm dininde bu ayların dışında da ibadet ayları vardır. Ve haksız yere savaş yapmak bu aylarda haram olduğu gibi, bu ayların dışında da haramdır. Dolayısıyla Kur'ân bu âyetinde bir vakıyı bildiriyor, bir uyarı yapıyor.

Vakıa şudur: Araplar arasında öteden beri iç savaşlar eksik olmazdı. Neredeyse savaşlardan, kavim ve kabile çatışmalarından, kargaşadan ve vandalizmden ibadete, kardeşliğe, barışa fırsat kalmazdı. İşte Hazret-i İbrahim'in (as) dininde Kâbe'nin ziyareti ve bazı ibadetler bu aylarda emredilerek bu aylarda savaş yapmak haram kılınmış, böylece Arapların dört ayda da olsa barışı ve kardeşliği tatmaları ve yaşamaları irade edilmişti.

Bu aylarda barışın ve kardeşliğin hazzını alan birçok kavim ve kabile, diğer aylarda da savaşmaktan vazgeçer, barış içinde yaşarlardı. Haram aylardan maksat, barışı hâkim kılmaktı.

Uyarı ise şudur: Bu dört ayda savaş yapmadığınız gibi, senenin diğer aylarında da gereksiz yere savaş yapmayın, barış ve kardeşlik içinde yaşayın.

HARAM AYLARDA SAVAŞMAYIN

Fakat kabile savaşı bazen öyle kızışırdı ki, çoğu zaman haram aylara da sızdır, hatta sırf savaşı geciktirmemek için bazen haram ayların yeri değiştirilir, öne çekilir, ileriye itilir, bazen bu da yetmez, aylar on üçe çıkarılırdı.

Hac aylarının bazen kış, bazen de yaz mevsimine denk gelmesi ticaret açısından hoşlarına gitmez, meyvelerin olgunlaştığı, ürünlerin yetiştiği ve ticaretin arttığı aylara Zilhicce ayı derlerdi. Böylece haccın bu ayda yapılmasını sağlarlar ve hacılardan yüksek kazanç elde ederlerdi.

Aylar sürekli yer değiştirirdi. Öyle ki, aylar yerli yerine otuz üç senede bir denk gelirdi. Hicretin onuncu senesinde aylar yerli yerine oturabilmiş, Zilhicce ayı kendi asıl yerine gelmişti. Peygamber Efendimiz de (asm) buna, "Şüphe yok ki zaman, Allah'ın yarattığı gündeki şekil ve nizamına dönmüştür.

Sene on iki aydır; dördü haram aylardır; üçü peş peşe gelir: Zilkâde, Zilhicce, Muharrem, biri de Şaban'la Cemâziyel-evvel arasındaki Mudar Kabilesi'nin Receb'i." 2 sözleriyle dikkat çekmiştir.

Âyetin, "Kendinize zulmetmeyin" sözünden maksat, "haram aylarda savaşmayın, barış imkânı varken kan dökücü olmayın, Allah'ın haram kıldığı bir hususu çiğnemeyin, ayların yerini kendi menfaatinize göre değiştirmeyin, haramı helâl, helâli haram kılmayın, Allah'ın dinine sadık kalın" demek olsa gerektir.

Dipnotlar:

1- Tevbe Sûresi: 36.

2- et-Tâc, II, 149.